

Szanowni Państwo, dzisiejsza prezentacja została przygotowana w dwóch częściach. Pierwszą z nich będzie omówienie realizacji budżetu za rok 2017 ze szczególnym uwzględnieniem wydatków bieżących, ich kształtowania się w ciągu ostatnich 5 lat oraz o wypracowanych zasadach realizacji zadań. Druga część to dochody i wydatki majątkowe. Szczegóły tego punktu – w imieniu Pani Wójt – przedstawi Pan Ryszard. Natomiast ja skupię się na rozliczeniu budżetu, na informacji o wysokości przychodów i rozchodów, na wysokości kwoty długu, a przede wszystkim na przedstawieniu wyniku budżetu za rok 2017.

DOCHODY

OGÓŁEM:

52 803 159,95 zł

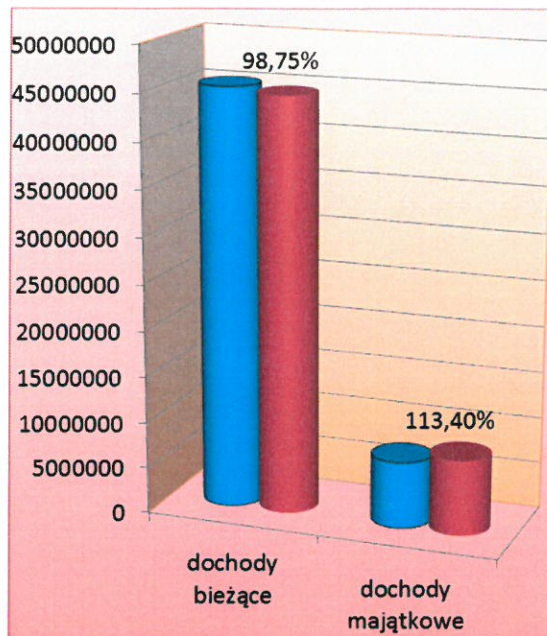
w tym:

1) bieżące

44 697 603,95 zł

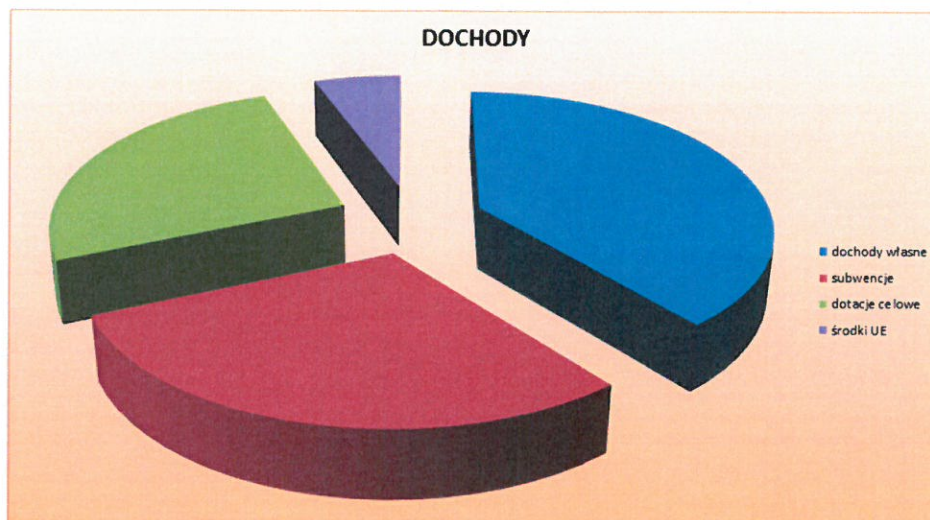
2) majątkowe

8 105 556,00 zł

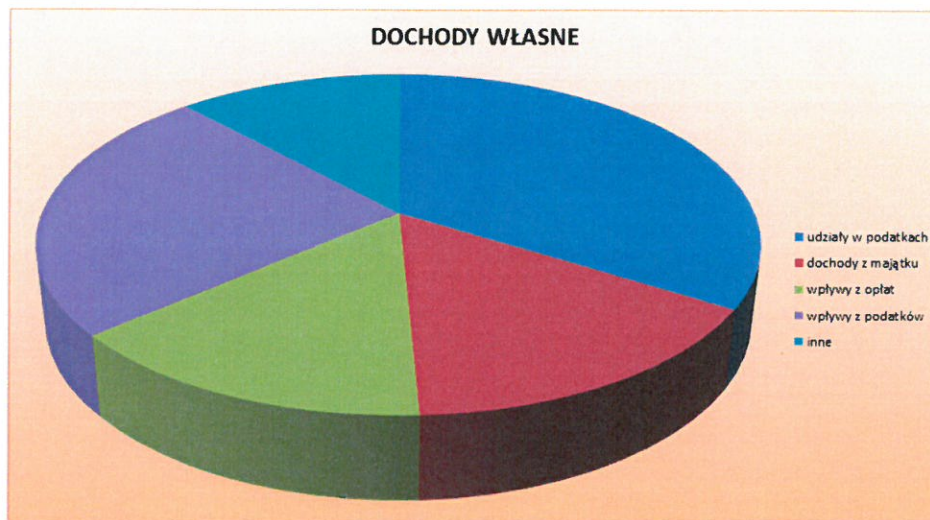
W ramach realizacji dochodów bieżących nie odnotowano znacznych odchyień. 98,75% planu to bardzo dobry wynik prognozy. Natomiast w ramach dochodów majątkowych otrzymaliśmy nieco wyższy niż zakładano wpływ środków. Miał on miejsce w ostatnich dniach grudnia 2017 roku i dotyczył refundacji poniesionych wydatków na realizację zadań z udziałem środków unijnych. Środki te oczywiście stanowiły nadwyżkę budżetu.

STRUKTURA WYKONANIA DOCHODÓW

Największym źródłem dochodów gminy były i są dochody własne. Stanowią one aż 39,04 % całości wpływów. Drugim ważnym elementem są subwencje, a wśród nich najwyższa – subwencja oświatowa. W roku 2017 ważnym elementem dochodów własnych były dotacje, min. na drogi oraz środki otrzymane w ramach rozliczeń z UE.

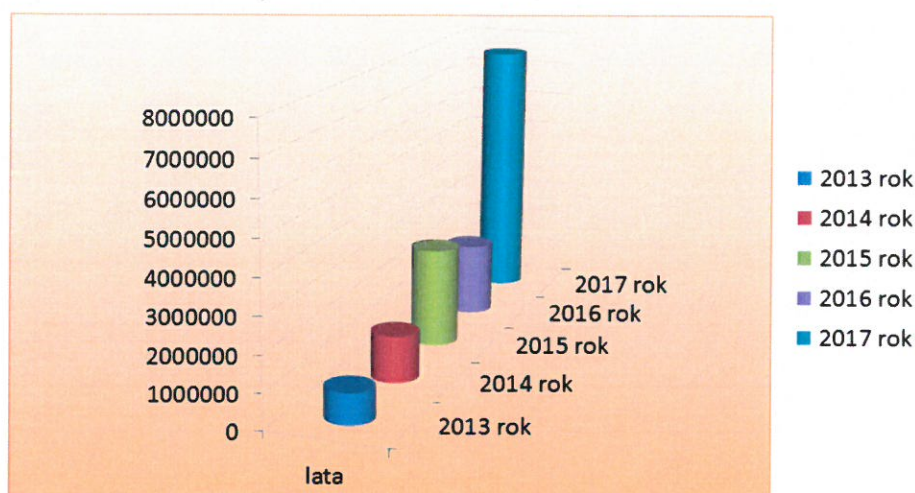
STRUKTURA WYKONANIA DOCHODÓW WŁASNYCH

Na dochody własne gminy ma wpływ szereg czynników. Są one niewątpliwie największym źródłem dochodów. Należy przy tym zauważyć że głównym źródłem dochodów własnych są dochody z tytułu wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych. Gmina Nowa Ruda nie ma wpływu na jego realizację. Ściągalnością tych dochodów zajmują się Urzędy Skarbowe.

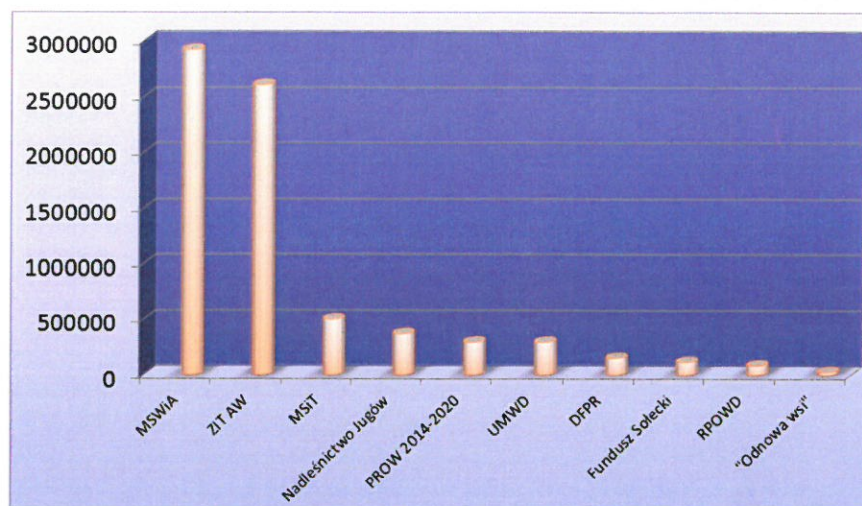
Wpływy z podatków lokalnych to 24,56% dochodów własnych gminy. Wpływy z opłat to przede wszystkim opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi, opłata eksploatacyjna, za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych, cementarna. Opłaty stanowią 14,36 % dochodów własnych i są przeznaczone na wydatki wynikające z charakteru zadania (opłata jest przeznaczona na wydatki związane z koniecznością prowadzenia zadania). W sprawozdaniu zostały one szczegółowo opracowane i przedstawione Państwu do analizy.

Pozyskiwanie środków zewnętrznych w latach 2013-2017

Budżet Gminy Nowa Ruda na rok 2017 był kontynuacją przyjętej przez Wójta Gminy Nowa Ruda zasady angażowania zewnętrznych środków na realizację własnych zadań inwestycyjnych i bieżących. Z tego też powodu w budżecie gminy w latach 2015-2016 znalazły się przede wszystkim pozycje uwzględniające i umożliwiające starania dla pozyskania dodatkowych źródeł finansowania dla planowanych i koniecznych prac. Rok 2017 to realizacja tych założeń. Niewątpliwie skok w zakresie wpływu środków zewnętrznych jest widoczny i nie tylko w liczbach, ale również w ilości realizowanych zadań. O tym jakie to zadania będzie mowa w drugiej części prezentacji

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA 2017

To tylko główne źródła finansowania zewnętrznego.

- 1) dotacja celowa z budżetu państwa na zadania związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych – 2 915 995 zł
- 2) środki - przede wszystkim na zadania termomodernizacyjne oraz budowę sali gimnastycznej,
- 3) środki pozyskane z MSiT – 500 000 zł na budowę sali sportowej w Bożkowie
- 4) środki pozyskane od Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Jugów - 369 000 zł – na infrastrukturę drogową
- 5) środki pozyskane z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – 293 480 zł – na zadania realizowane w roku 2016
- 6) dotacja celowa otrzymana z samorządu województwa na zadania rekultywacyjne – 277 200 zł
- 7) środki pozyskane z WFOŚiGW – 182 500 zł – na dofinansowanie kanalizacji w Przygórzu oraz dofinansowanie zakupu samochodu strażackiego
- 8) środki pozyskane w ramach Dolnośląskiego Funduszu Pomocy Rozwojowej (pomoc finansowa z budżetu Województwa Dolnośląskiego) – 150 000 zł – na zadania termomodernizacyjne w SP L-ce
- 9) środki pozyskane w ramach Funduszu Sołeckiego za rok 2016– 115 089 zł
- 10) środki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 – 84 604 zł (rewitalizacja)
- 11) dotacja w ramach pomocy finansowej udzielonej przez samorząd Województwa Dolnośląskiego na melioracje – 14 994 zł,
- 12) środki otrzymane w ramach konkursu „Odnowa Dolnośląskiej Wsi”

finansowanego z budżetu Województwa Dolnośląskiego – 30 000 zł
To ponad 7,5 mln zł dodatkowych środków w budżecie. (RAZEM : 7 537 252 zł)
Nie muszę dodawać, że zwiększenie wartości dochodów ma bardzo dobry wpływ
na indywidualny wskaźnik zadłużenia, który jest wyznacznikiem kondycji w jst.
Dzięki temu wartość zadłużenia w stosunku do realizowanych dochodów jest
niska.

WYDATKI

OGÓŁEM:

52 004 678,36 zł

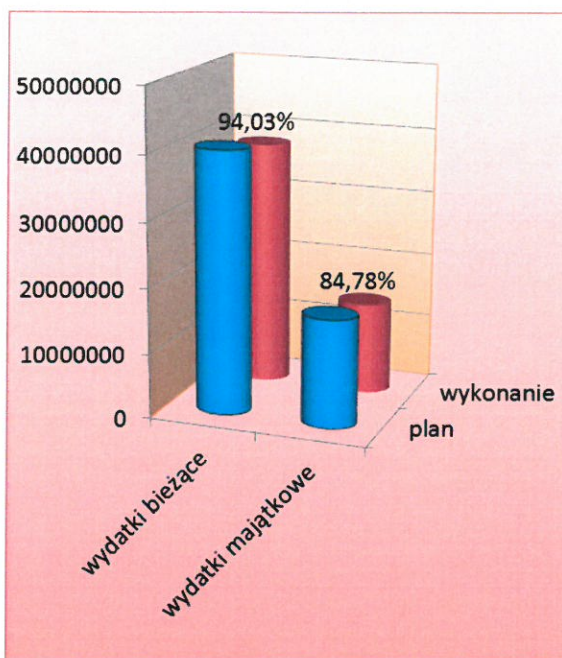
w tym:

1) bieżące:

37 920 850,08 zł

1) majątkowe:

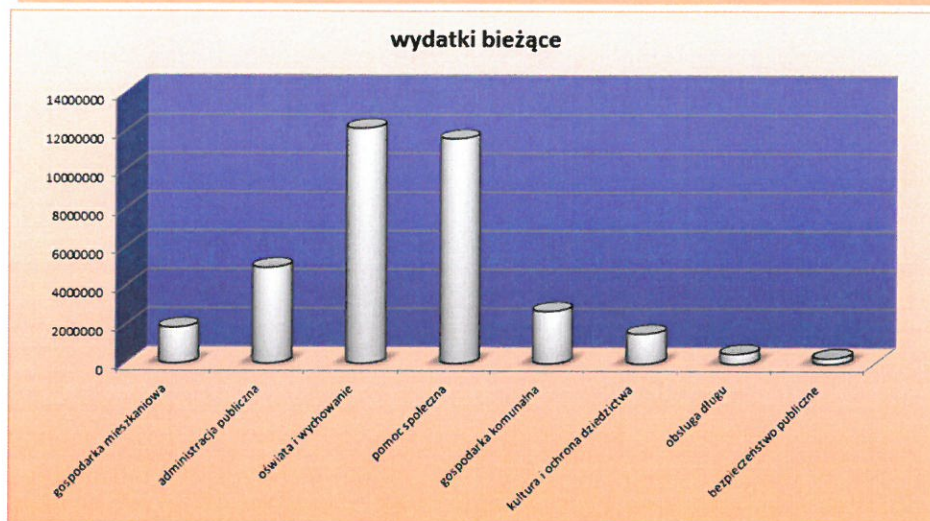
14 083 828,28 zł

W ramach wydatków bieżących nie odnotowano znacznych odchyień od wartości planowanych (94,03%). W tym zakresie realizacja założonych wartości przebiegała w zasadzie bez większych niespodzianek. W ramach wydatków inwestycyjnych natomiast uzyskano efekt w postaci 84,78% założonych wartości. Niewykonanie założonego planu miało związek z problemami w wyłonieniu wykonawców robót budowlanych. Pomimo ogłaszania przetargów na realizację zadań nikt z oferentów nie zgłaszał ofert albo też oferty znacznie przewyższały dopuszczalny w budżecie limit na zadanie.

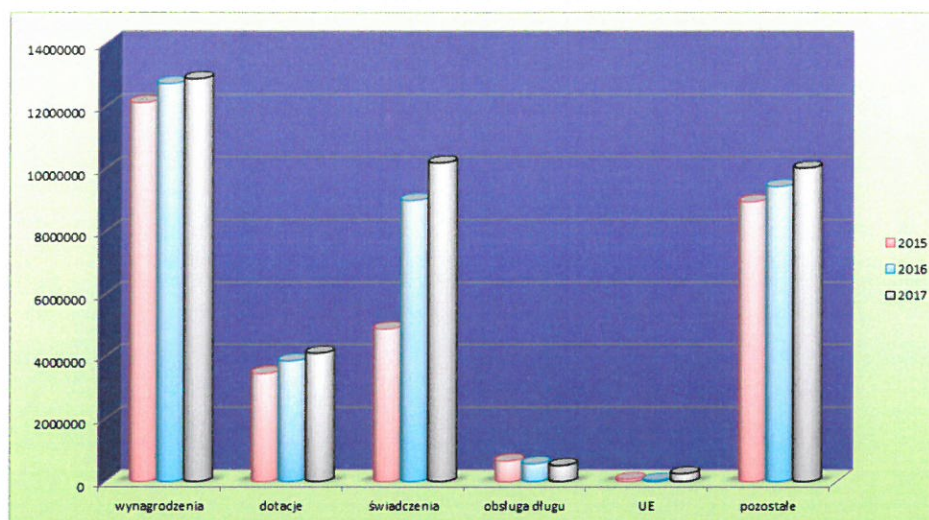
Zadania, których nie udało się zrealizować w budżecie roku 2017 zostały wprowadzone do budżetu na rok 2018. W przypadku kanalizacji w Przygórzu środki pieniężne zostały zabezpieczone poprzez przeniesienie tych wydatków do planu wydatków niewygasających z roku 2017. Inwestycja jest kontynuowana.

WYDATKI BIEŻĄCE

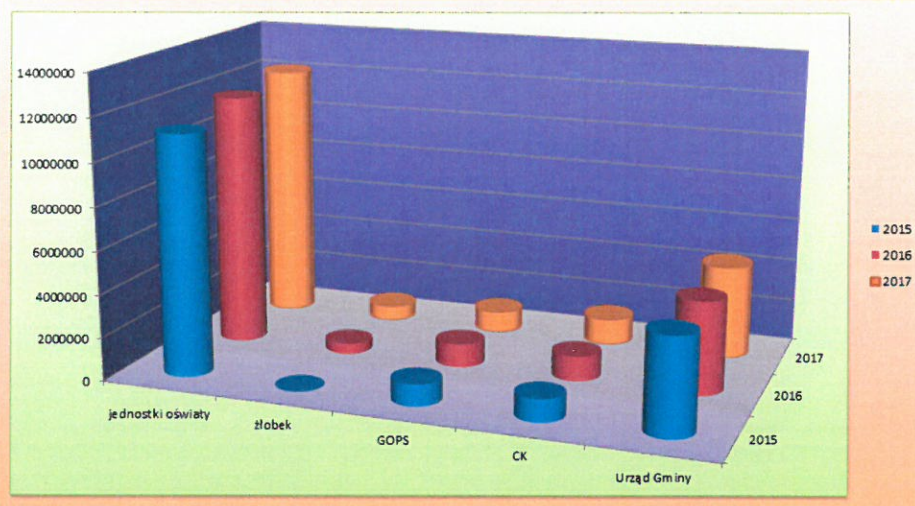
W powyższym zestawieniu przedstawiłam Państwu informację o poniesionych wydatkach bieżących. Jak widać najwyższy wskaźnik wydatków bieżących ma oświata. To ponad 12 mln zł na bieżące utrzymanie. Kolejnym jest pomoc społeczna- ponad 11,5 mln zł. Wśród wydatków w ramach pomocy społecznej kwota 5,4 mln zł stanowi realizacja rządowego programu „500 PLUS”. Administracja to 4,9 mln zł. Należy pamiętać, że administracja to realizacja w roku 2017 projektu E-gmina oraz program rewitalizacji. To zwiększyło wydatki w tym dziale. Wyższe wydatki bieżące odnotowano w zakresie gospodarki mieszkaniowej oraz gospodarki komunalnej. W przypadku mieszkaniówki mieliśmy do czynienia z przyrostem wartości dokonywanych remontów. W przypadku gospodarki komunalnej odnotowano wzrost z uwagi na realizację Funduszu Sołeckiego w tym właśnie zakresie oraz realizację projektu termomodernizacji budynku sali Myśliwska w Woliborzu. W ramach Funduszy sołeckich znaczne środki przeznaczono na doposażenie sal i świetlic oraz na dofinansowanie placów zabaw.

Struktura wykonania wydatków bieżących 2015-2017

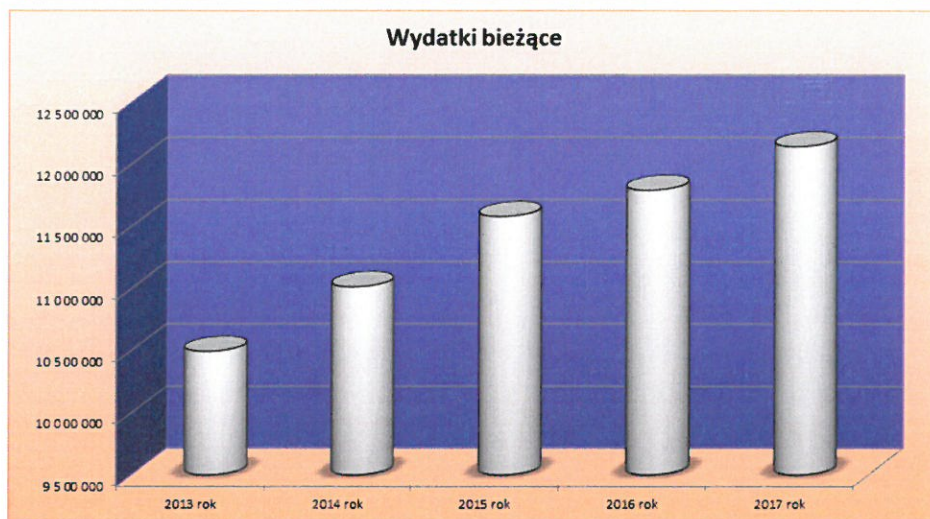
W ramach struktury wykonania wydatków bieżących największą wartość stanowią wynagrodzenia i składki od nich naliczane. Są to wydatki ponoszone w oświacie, GOPS, Urzędzie. Drugim ważnym elementem struktury są świadczenia. W tym przypadku są to wydatki ponoszone w ramach ogólnie pojętej pomocy społecznej. Pozostałe wydatki to zakupy, usługi – tzw. bieżąca działalność obejmująca również usługi remontowe i naprawcze, ubezpieczenia. Obsługa długu w tym kontekście nie stanowi wielkiego obciążenia budżetu. To tylko niecały 1 procent ogólnych wydatków.

ANALIZA WYDATKÓW BIEŻĄCYCH WEDŁUG TYPÓW JEDNOSTEK 2015-2017

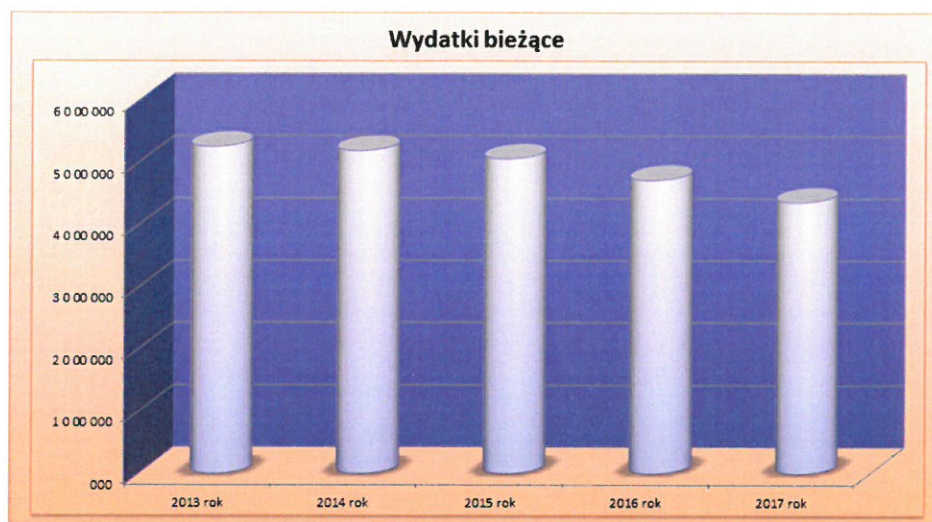
Według typów jednostek największe wydatki bieżące są ponoszone na oświatę. To oczywiście zrozumiałe. W roku 2017 kontynuowaliśmy zasadę nieograniczania wydatków na bieżącą działalność tych jednostek. Należy podkreślić ogromny wkład dyrektorów szkół i przedszkoli w prawidłową realizację zadań bieżących. Żadna z jednostek nie spowodowała zachwiania w planach, nie przekroczyła limitów a jednocześnie w sposób oszczędny realizowała powierzone obowiązki. To naprawdę duży plus. To także konsekwentnie realizowana polityka bieżącej weryfikacji angażowania środków. Tego uczyliśmy się wszyscy.

OŚWIATA I WYCHOWANIE

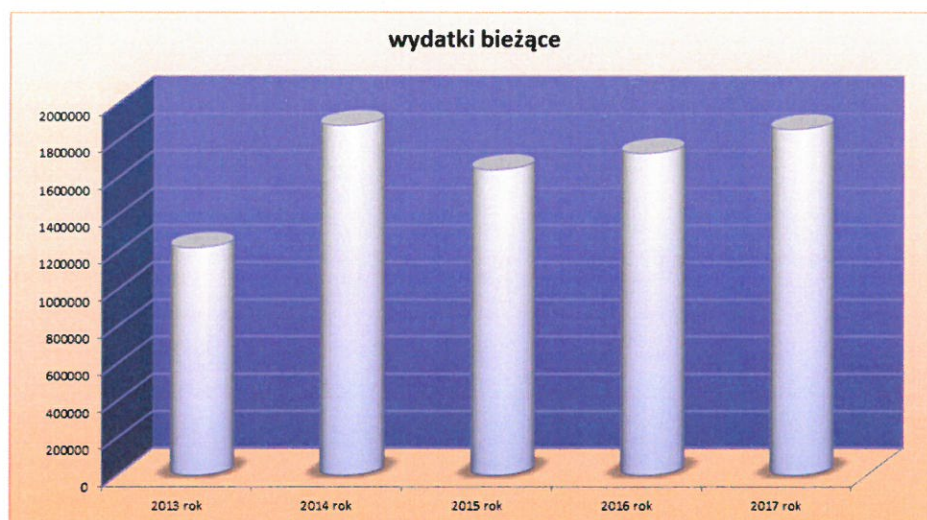
W ramach zadań związanych z prowadzeniem szkół, przedszkoli oraz gimnazjów a także w ramach finansowania niepublicznych jednostek oświaty rok 2017 cechował się wzrostem nakładów. Należy podkreślić, że zarówno dyrektorzy jednostek jak również Wójt Gminy Nowa Ruda mają świadomość niedoinwestowania placówek. Stąd też decyzje o przeprowadzeniu zadań termomodernizacyjnych w budynkach przedszkoli oraz ZSG Bożków. To budowa Sali gimnastycznej w Bożkowie. W roku 2017 wykonano nową elewację na budynku Szkoły Podstawowej w Ludwikowicach Kłodzkich. Rok 2017 to przede wszystkim realizacja projektu „Wiem, umiem, potrafię(...)”, który pozwolił na zakup pomocy dydaktycznych oraz pozwolił kadrze nauczycielskiej na poprowadzenie dodatkowych zajęć dla naszych uczniów. Dodatkowo zwiększono podstawę wynagrodzenia dla pracowników obsługi w jednostkach. To był pierwszy krok i miał na celu wyrównanie tych płac do wysokości najniższej krajowej pensji. Jak widać nakłady na oświatę znacznie wzrosły, choć przy tak dużych brakach wciąż są za małe.

ADMINISTRACJA PUBLICZNA

W przypadku wydatków na administrację publiczną od roku 2013 notowany jest spadek ich poziomu. Ma to związek z konsekwentnie prowadzoną polityką oszczędności i racjonalności wydatków na bieżącą działalność urzędu. W zakresie wydatków osobowych na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń dla pracowników Urzędu Gminy Nowa Ruda w roku 2017 zanotowano spadek w stosunku do roku 2016 o blisko 8%. Jednocześnie Wójt Gminy Nowa Ruda ma świadomość konieczności zapewnienia realizacji zadań bieżących oraz nowych zadań, które będą realizowane w zakresie współfinansowania UE. W tym przypadku należy mieć na uwadze jak ważne jest zapewnienie sprawnego działania administracji.

GOSPODARKA MIESZKANIOWA

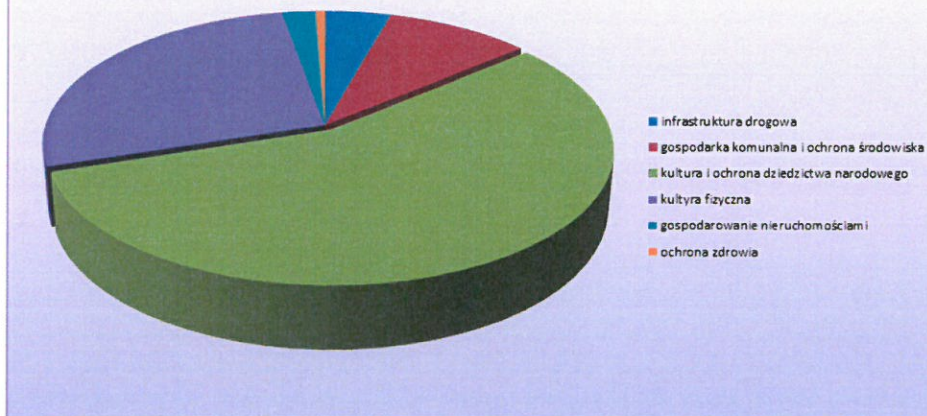

Proszę Państwa, w tym miejscu chciałabym na chwilę zatrzymać się na wydatkach związanych z gospodarką mieszkaniową. Rok 2017 do dalsze działania w celu poprawy jakości naszych lokali i budynków mieszkalnych. Utrzymano na dotychczasowym wysokim poziomie finansowanie remontów i napraw związanych z utrzymaniem lokali komunalnych. Jednocześnie sukcesywnie dokonujemy prac modernizacyjnych.

Na uwagę zasługuje fakt zwiększenia nakładów w zakresie gospodarki mieszkaniowej. W roku 2016 przekazano na ten cel ponad 1 mln 736 tys zł, w roku 2017 – 1 mln 860 tys zł. Są to środki własne. Dopiero w roku 2018 rozpoczniemy termomodernizację budynków mieszkalnych. W tym zakresie będziemy się wspomagać środkami pozyskanymi w ramach ZIT Aglomeracji Wałbrzyskiej.

FUNDUSZ SOŁECKI

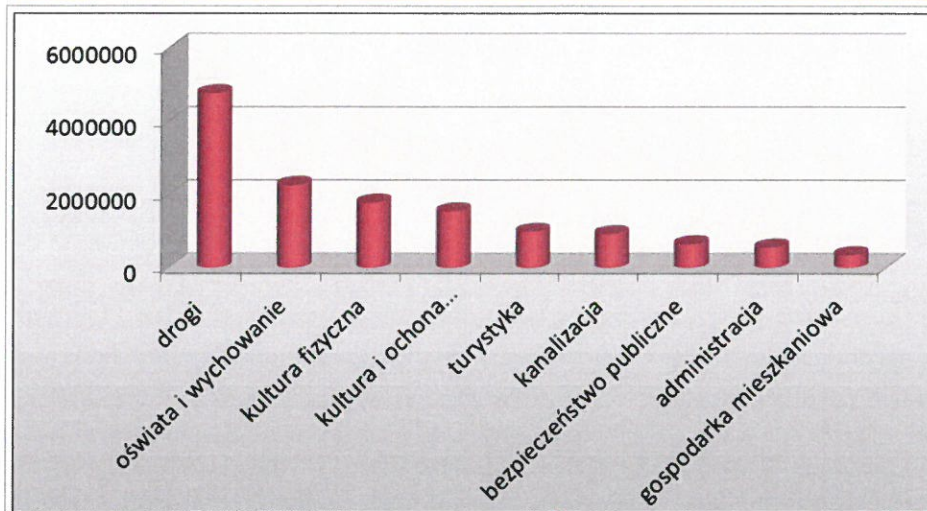
Wydatki wg rodzajów

W roku 2016 mieszkańcy poszczególnych miejscowości zdecydowali o przeznaczeniu środków na realizację zadań w ramach Funduszu Sołeckiego na rok 2017. Większość zadań dotyczyła modernizacji, doposażenia oraz remontów sal i świetlic wiejskich. To ponad 56% całości wydatków przeznaczonych na Fundusz Sołecki. Właściwie każde sołectwo posiadające salę lub świetlicę przeznaczyło na ten cel pewną pulę środków. 27% wydatków stanowiły inwestycje dotyczące kultury fizycznej.

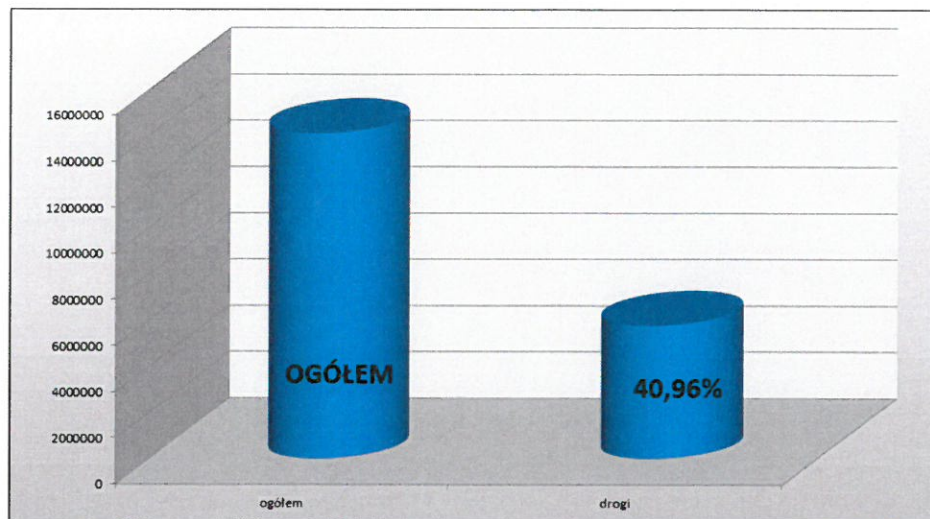
Szczegółowy zakres realizowanych działań został zawarty w załączniku nr 10 do zarządzenia wójta w sprawie sprawozdania za rok 2017.

WYDATKI MAJĄTKOWE

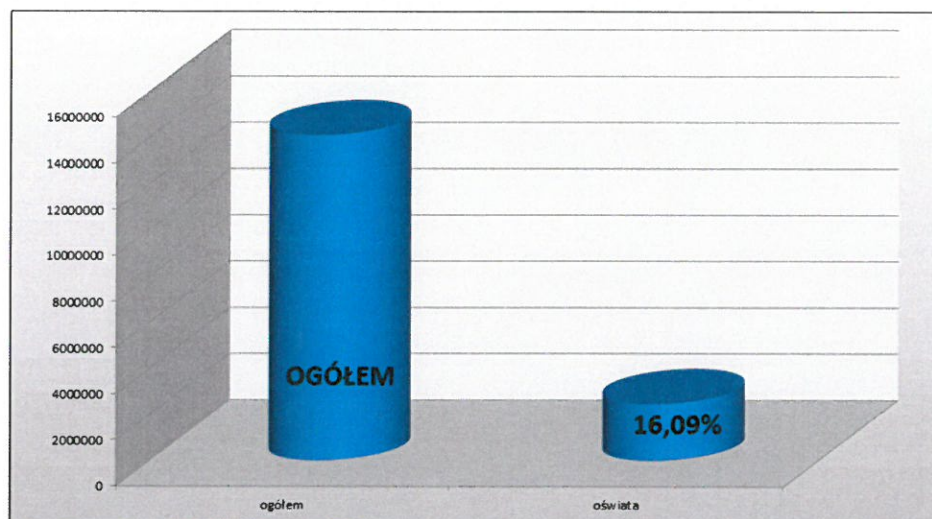
W ramach wydatków majątkowych największe środki zostały wykorzystane na modernizację dróg i mostów a także na realizację zadań w ramach oświaty i kultury fizycznej. To 73,7% ogółu wydatków na inwestycje w roku 2017. Co zostało wykonane? O tym szczegółowo w imieniu Pani Wójt opowie Pan Ryszard. W tym miejscu chciałabym podkreślić tylko kierunek inwestowania.

INWESTYCJE W DROGI

W roku 2017 na drogi przekazano ponad 40% wydatków inwestycyjnych ogółem.

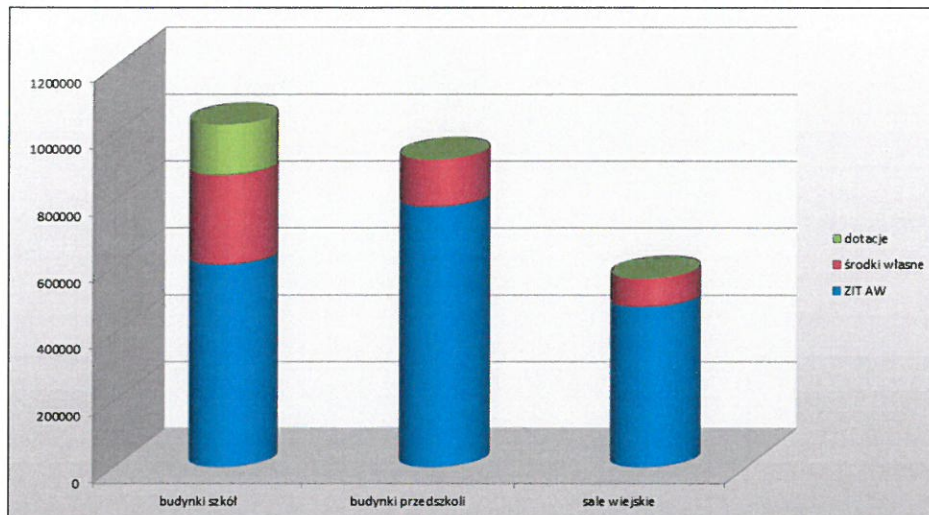
INWESTYCJE W OŚWIACIE

Oświata to kolejne 16 %

TERMOMODERNIZACJE

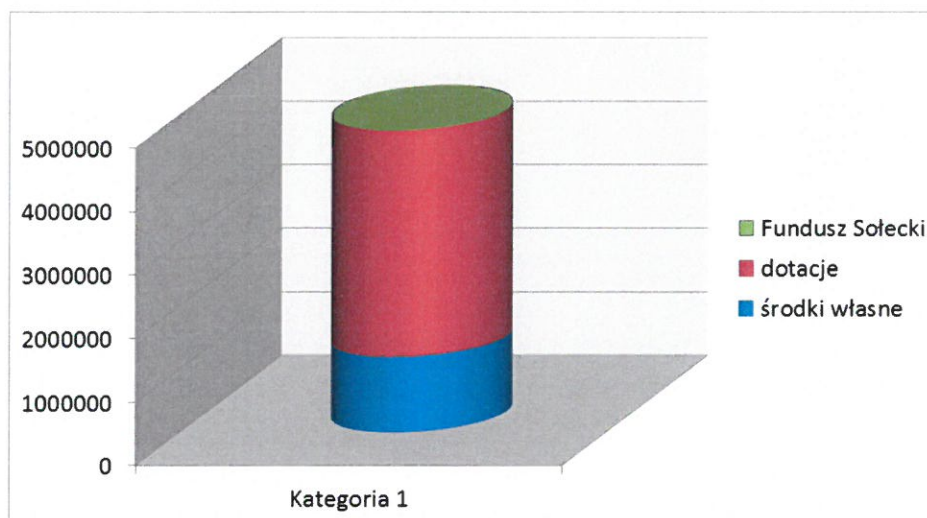
WYDATKI WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Największym wyzwaniem roku 2017 były działania termomodernizacyjne. W tym przypadku nie bez znaczenia była ogromna wartość środków pozyskanych z UE na ich realizację. Kolorem niebieskim zaznaczono udział środków UE w finansowaniu zadania. Należy również podkreślić udział dotacji w realizacji zadań (kolor zielony). Przy niewielkim zaangażowaniu środków własnych udało się odnowić 3 przedszkola, 2 budynki szkół, budynek sali „Myśliwska” w Woliborzu. W roku 2018 kolejne zadania termomodernizacyjne. Przede wszystkim następnych obiektów użyteczności publicznej oraz budynki mieszkalne. W tym przypadku również będą to zadania współfinansowane w ramach ZIT AW.

INFRASTRUKTURA DROGOWA

WYDATKI WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

W ramach wydatków na drogi największym źródłem finansowania były dotacje, w szczególności z MSWiA na usuwanie skutków klęsk żywiołowych. W tym przypadku niewielki udział w realizacji tych zadań miał Fundusz Sołecki. Wolą mieszkańców sołectwa Ludwikowice Kłodzkie zainwestowano w wiaty przystankowe, natomiast sołectwo Dworki swoją część Funduszu Sołeckiego przeznaczyło na sporządzenie projektu dla modernizacji drogi gminnej. W przypadku dróg środki własne stanowiły 25,08% wydatków ogółem. Dotacje to aż 74,63% całości wydatków.

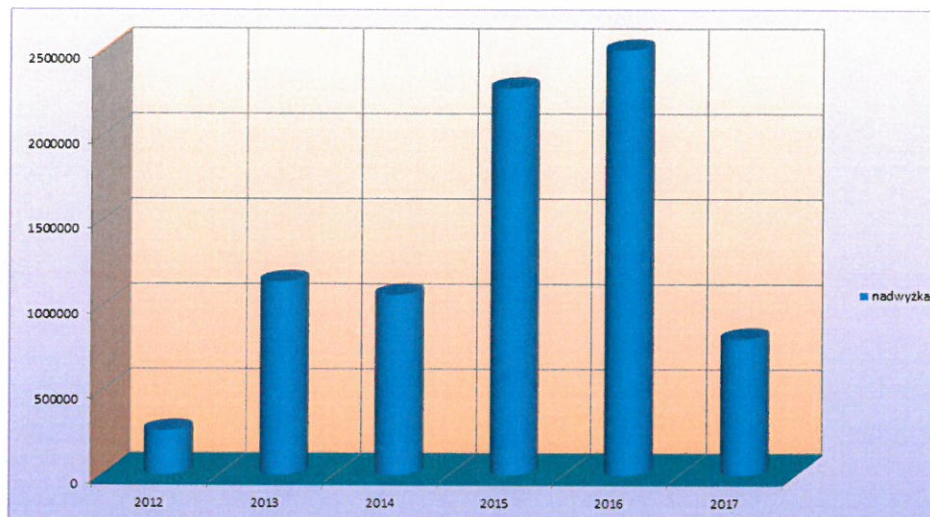
WYNIK BUDŻETU 2017

PLANOWANE WARTOŚCI	WYKONANIE
DEFICYT	NADWYŻKA
Dochody-wydatki	Dochody - wydatki
- 2 982 951,56	798 481,59
wolne środki	wolne środki
- 1 548 000,00	1 548 000,00

Wynik budżetu jest rozliczeniem prostym. W przypadku, gdy dochody są wyższe niż dokonane wydatki mówimy o nadwyżce. Jeśli dochody nie wystarczają na pokrycie planowanych wydatków mówimy o deficycie. Wówczas Rada Gminy Nowa Ruda wskazuje źródła jego pokrycia.

W roku 2017 planowano deficyt w wysokości ponad 2,9 mln zł. Jego pokryciem miała być emisja obligacji. Oczywiście życie zweryfikowało te wartości i – moim zdaniem – nie należy tutaj dopatrywać się błędów w szacowaniu lub zarządzaniu budżetem. Szanowni Państwo, rok 2017 to przede wszystkim realizacja projektów współfinansowanych w ramach środków UE. Co to oznacza? Naszą rolą jest określenie terminów dokonywania wydatków oraz terminów ich refundacji. Jeśli z harmonogramu termin rozliczenia przypada na koniec roku a zwrot może nastąpić do kilku pierwszych miesięcy kolejnego roku budżetowego – należy przyjąć ostrożną wersję i zabezpieczyć budżet przed niewypłacalnością. Co się dzieje w roku 2017? Dokonujemy rozliczeń zgodnie z harmonogramem. Składamy kolejne wnioski o płatność. Ich termin realizacji zostaje określony na styczeń-marzec 2018 roku. Środki otrzymujemy 19 i 28 grudnia. W roku 2017 tak naprawdę wszystkie wydatki budżetu pokryte zostały dochodami. To wielki sukces całej ekipy Urzędu która w sposób merytoryczny i fachowy podeszła do swoich obowiązków. Nie można mieć uwag w przypadku, gdy wnioski o płatność są sporządzane w sposób poprawny, dokonywane kontrole ewidencyjne i rozliczenia finansowe nie dają podstaw instytucji zarządzającej do wstrzymywania refundacji. Tak się dzieje. I za to należy się wielki szacunek dla sztabu ludzi, którzy nad tym pracują. Bo nie ma sukcesu bez fantastycznej ekipy, która na ten sukces pracuje.

WYNIK BUDŻETU W LATACH 2012-2017

Wynik budżetu w latach 2013-2017. Proszę Państwa, jak widać lata 2015 i 2016 to okres oczekiwania na środki zewnętrzne. Uzyskana nadwyżka nigdy nie była niepotrzebna. W roku 2016 i 2017 angażowaliście Państwo te środki na kolejne zadania inwestycyjne. W miesiącu lutym każdego roku pochyłaliśmy się nad tym, żeby posiadana nadwyżkę zainwestować. I tak się działo. W roku 2017 nadwyżkę budżetu z roku 2016 przeznaczaliśmy przede wszystkim na realizację zadań inwestycyjnych. Min. na projekt E-usługi, który realizujemy i na pożyczkę dla OSP Nowa Wieś na realizację projektu „Palimy się do współpracy”, który był współfinansowany w ramach środków UE. I też został zrealizowany.

EMISJA OBLIGACJI W 2017 ROKU

2 000 000,00 zł

CEL : na pokrycie spłaty rat kredytów i pożyczek z lat ubiegłych

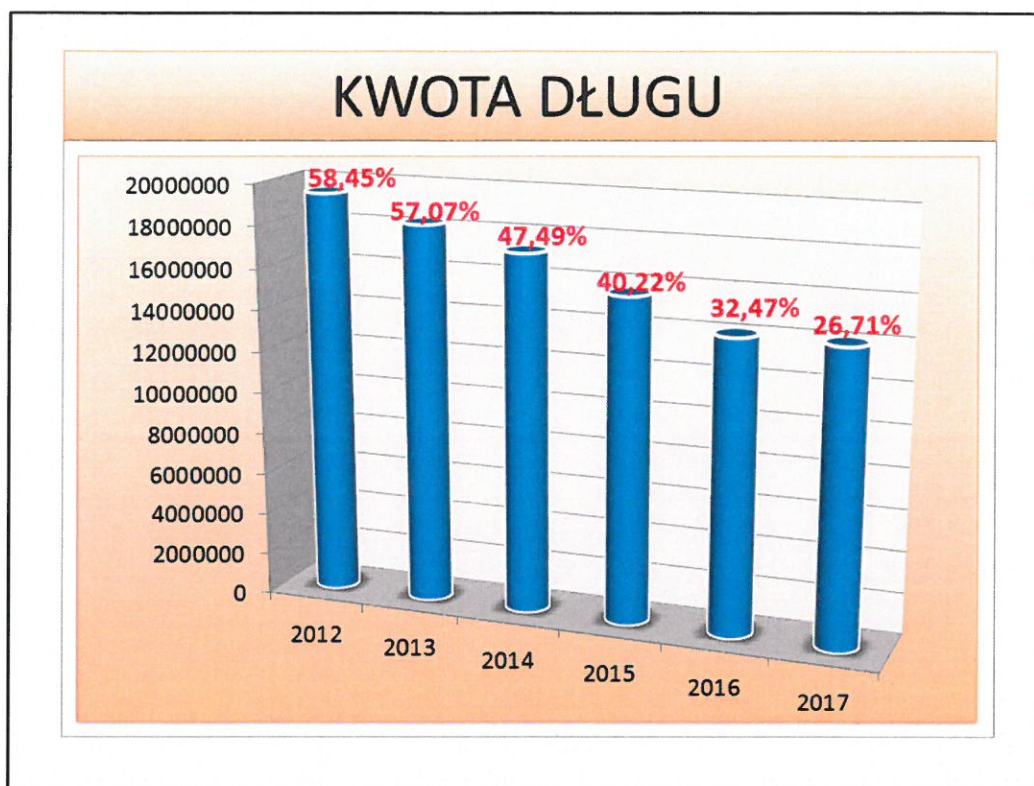
Należy podkreślić, że Wójt Gminy Nowa Ruda nie postępował pochopnie w przypadku planowanej na rok 2017 emisji obligacji. Emisja odbyła się dopiero w dniu 30 listopada w momencie, kiedy można było z dużym prawdopodobieństwem oszacować, jaka kwota będzie niezbędna dla utrzymania stabilności finansowej gminy. Kwota emitowanych obligacji de facto stanowiła pokrycie spłaty zadłużenia z lat ubiegłych.

**Wysokość spłaty rat pożyczek i kredytów oraz
obsługa długu w 2017 roku**

2 525 729,86 zł

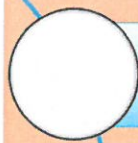
**Wykup obligacji oraz spłata pożyczek – 2 017 048,44 zł
obsługa długu – 508 681,42 zł**

W roku 2017 dokonaliśmy spłaty rat pożyczek i kredytów na łączną kwotę 2 017 048,44 zł. Obsługa długu wyniosła niewiele ponad 500 tys. zł. Są to spłaty pożyczki zaciągniętej w WFOŚiGW w roku 2007 i 2011. Pożyczki z roku 2007 zostały już spłacone w całości. Natomiast wykup obligacji dotyczył emisji w latach 2008 i 2010.

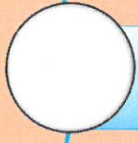

Oto w jaki sposób kształtuje się kwota długu w latach 2012-2017. W sumie w ciągu tych kilku lat udało się zmniejszyć zadłużenie do niecałych 27 % kwoty dochodów. Na taki wskaźnik ma wpływ wiele czynników. To nie tylko oszczędna i rozsądna polityka finansowa Gminy ale również wzrost dochodów. W ten sposób Gmina Nowa Ruda posiada rezerwy, które może wykorzystać do finansowania kolejnych ważnych inwestycji, których ogrom nie jest w stanie udźwignąć tylko w ramach środków własnych. To bardzo istotna informacja dla Państwa jako radnych. To jest wyznacznik wieloletniej prognozy finansowej. W chwili obecnej nie ma powodu do obaw o realizację wskaźnika zadłużenia wynikającego z art. 243 uofp. Nie mamy zachwianej równowagi finansowania wydatków bieżących. To zresztą zostało potwierdzone opinią RIO we Wrocławiu. Organ ten – jako niezależny nadzór – przeprowadził dla Państwa analizę i przedstawił stosowną uchwałą składu orzekającego. Uchwałą tę Państwo zapewne otrzymaliście.

PODSUMOWANIE

realizacja budżetu w sposób oszczędny i racjonalny

korzystanie z możliwości zewnętrznego finansowania zadań

dbałość o finanse

Szanowni Państwo, budżet to ogromy zasób informacji, których nie sposób przedstawić w krótkiej prezentacji. Otrzymaliście Państwo dokument – sprawozdanie. Zawiera ono wszystkie szczegóły. Rozlicza każdy obszar działalności. Moim celem było przedstawienie obrazu całościowego. Pokazanie Państwu, w jaki sposób realizowane są postawione na wejściu założenia i jak kształtują się one na poziomie całej gminy. A jakie to założenia ?

- 1) oszczędność – poszukiwanie tańszych i lepszych rozwiązań,
 - 2) racjonalność – wstrzymywanie się od decyzji, których finansowanie budziło pewne obawy. Rok 2017 to ogromny skok w wycenie robót budowlanych i brak kontrahentów. Czasami lepiej poczekać.
 - 3) nieustanne poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania. I to nie tylko w ramach środków UE. To dotacje, to pomoc finansowa innych jednostek jest.
- A to wszystko można zrobić o ile posiada się wkład własny w realizację projektów. Z mojej strony to wszystko. Na pewno niecierpliwie czekacie Państwo na tę najważniejszą część – realizację zadań majątkowych. Dlatego dziękując za uwagę już przekazuję głos Panu Ryszardowi.